

Dobre praktyki dla ożywienia

BYDGOSKIEJ STARÓWKI

Sierpień 2016

Spis treści

Słowem wstępu.....	2
Przebieg konsultacji.....	2
Bariera blokująca inwencje.....	3
Wysokie stawki za zajęcie pasa ruchu oraz brak transparentności.....	3
Organizacja ruchu.....	4
Turystyka.....	6
Podsumowanie / postulaty.....	6
Załączniki.....	7

Słowem wstępu

W Bydgoszczy życie handlowe toczy się głównie w centrach handlowych, w których większych szans na zaistnienie nie mają lokalni przedsiębiorcy. Powstawanie kolejnych centrów handlowych miało wpływ na obumarcie lokalnego handlu, co szczególnie dotkliwie dostrzegamy w obrębie Starego Rynku. Trendy w Europie Zachodniej idą jednak w zupełnie innym kierunku, czego przykładem jest Kopenhaga i tamtejsze przeniesienie handlu na ulicę Stroget, która była kiedyś jedną z bardziej ruchliwych arterii.

Tematyka ożywienia bydgoskiej starówki podnoszona jest od czasu do czasu, podejmowane są sposoby znalezienia sposobu na uatrakcyjnienie chociażby ulicy Długiej mieszkańcom. W ostatnim okresie coraz częściej zadajemy sobie pytanie – w jaki sposób starówka mogłaby być atrakcyjniejsza od dużych przestrzeni handlowych. Celem podjętych przez nas działań nie było szukanie rewolucyjnych pomysłów, ale wskazania głównych barier administracyjno-finansowych, które blokują inwencje lokalnych przedsiębiorców. Stary Rynek i ulica Długa mogłyby bowiem jeszcze bardziej tętnić życie dzięki jarmarkom, czy w okresie wakacyjnym kinom letnim. Dlaczego tak nie jest? Odpowiedź na to pytanie jest tematem przewodnim niniejszego opracowania.

Łukasz Religa

Przebieg konsultacji

Za rozpoczęcie prac nad opracowaniem katalogu dobrych praktyk dla bydgoskiej starówki można uznać publikację w serwisie internetowym www.popierambydgoszcz.pl tekstu Łukasza Religi pt. „Tworzymy katalog dobrych praktyk dla ożywienia starówki”, w dniu 15 maja 2016 r. Od tego momentu prowadziliśmy rozmowy z kupcami z centrum miasta oraz Bydgoską Lokalną Organizacją Turystyczną ByLot.

Problematyka dotycząca potrzeb wprowadzenia zmian w organizacji ruchu w centrum miasta poruszona została na posiedzeniu Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego Rady Miasta w dniu 24 maja 2016 r. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Stowarzyszenia Bydgoska Starówka, Zarządu Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej oraz służb mundurowych, w tym Policji i Straży Miejskiej. Spotkanie to zakończyło się deklaracją podjęcia postulowanych

przez kupców działań.

Natomiast na posiedzeniu Komisji Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska w dniu 27 czerwca 2016 r. omawiano kwestie dotyczące opłat za zajęcie pasa ruchu. W spotkaniu uczestniczył przedstawiciel m.in. Zarządu Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej oraz ByLOT.

Ostatnim elementem konsultacji było spotkanie zorganizowane w dniu 15 lipca 2016 r. przez Ruch Obywatelski Lepsza Bydgoszcz oraz blog www.pobydgosku.pl, z udziałem przedstawicieli Stowarzyszenia Bydgoska Starówka oraz osób szeroko zainteresowanych problematyką zagospodarowania przestrzennego centrum Bydgoszczy. Głównym tematem spotkania były kończące się konsultacje społeczne na wyłożoną do wglądu koncepcją rewitalizacji Starego Rynku. Przy okazji rozmowy na temat rewitalizacji tej przestrzeni, poruszano również kwestie związane z potrzebą ożywienia starówki, w tym problematykę opłat za zajęcie pasa ruchu oraz wiążącą się bezpośrednio z rewitalizacją Starego Rynku organizację ruchu na ulicy Długiej. Spotkaniu przysłuchiwał się radny Ireneusz Nitkiewicz.

Bariery blokujące inwencje

Wysokie stawki za zajęcie pasa ruchu oraz brak transparentności

Jeszcze kilka lat temu ulica Długa kojarzyła się z zabitymi deskami oknami kamienic, których właściciele mieli problemy ze znalezieniem najemców. Wiele się w ostatnich latach jednak zmieniło, gdyż znaleźli się przedsiębiorcy, którzy postanowili zaryzykować i otworzyć nowe lokale. Ich inwencja miała bardzo duży wpływ na zmianę oblicza bydgoskiej starówki, dlatego też z ich inwencją w przyszłości powinniśmy wiązać duże nadzieje. Ważne jest jednak, aby nie zniechęcać ich poprzez bariery administracyjno-finansowe.

Elementami, który ożywiłby ruch w centrum Bydgoszczy, będą na pewno różnego rodzaju jarmarki, na których mogliby się pokazać lokalni producenci żywności i rękodzieła. Niestety zbyt wysokie stawki za korzystanie z przestrzeni drogowej skutecznie zwalczają tego typu inicjatywy. ByLOT, jeden z niewielu organizatorów tego typu przedsięwzięć, przyznaje wprost, iż jarmarki odbywają się tylko i wyłącznie dlatego, że do przestrzeni dzierżawionej pod stoiska dopłaca z dotacji otrzymanej na działalność promocyjną od Miasta Bydgoszczy. Zatem ByLOT za dzierżawę przestrzeni na starówce płaci Urzędowi Miasta z pieniędzy, które z tej instytucji wcześniej pozyskał. Wejście w organizację jarmarków przez nowe podmioty, które nie posiadają dotacji, staje się zatem bardzo trudne z powodów ekonomicznych.

Zwrócić uwagę trzeba również na brak transparentności w kwestii ustalenia wysokości opłat. Strona internetowa ZDMiKP (www.zdmikp.bydgoszcz.pl) w zakładce „Zajęcie pasa drogowego” → „Handel” jako podstawę prawną wskazuje:

Ustawa o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985r. (Dz. U. z 2015r. poz. 460), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 01 czerwca 2004r. w sprawie określenia warunków udzielania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego (Dz. U. z 2004r. Nr 140, poz. 1481), Uchwała Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie stawek opłat za zajęcie pasa drogowego z dnia 23 listopada 2011r. Nr XVII/318/11 publikowana w Dz. Urzędowym Wojewody Kujawsko Pomorskiego Nr 281 poz. 2885.

Zrzut ekranu ze strony dostępny jako załącznik nr 1 do niniejszego opracowania.

Gdy w praktyce pracownicy ZDMiKP opierają się na innym akcie prawnym jakim jest „Zarządzenie dyrektora ZDMiKP nr 14/2014 z 22 kwietnia”. Dopiero po głosach radnych oraz przedstawicieli Lepszej Bydgoszczy, w dniu 27 czerwca 2016 w internecie na stronie ZDMiKP pojawiła się zakładka „Dzierżawa lub najem gruntów na podstawie umów cywilno-prawnych”, gdzie znajduje się link do tego zarządzenia (http://www.zdmikp.bydgoszcz.pl/attachments/article/3527/Zarz%C4%85dzenie%20nr%2014_14.pdf)

Zgodnie z załącznikiem do zarządzenia opłata za metr kwadratowy wynosi 10 zł (z wyjaśnień złożonych przez pracownika ZDMiKP na posiedzeniu Komisji Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska w dniu 27 czerwca 2016 r., stosowana dla wszystkich przedsięwzięć komercyjnych) lub w przypadku imprez charytatywnych lub promujących miasto stawka wynosi od 10 zł za całość zajętego obszaru. Należy jednak zwrócić uwagę, że stwierdzenie w brzmieniu „od 10 zł” sugerować może uznaniowość. Praktycznie również nie do końca jasne jest określenie czy dana impreza służy promocji miasta, bowiem imprezy organizowane przez ByLOT w ramach „Bydgoszcz Promo Festiwal 2016” (któremu przyznano dofinansowanie w konkursie „projektów mających szczególne znaczenie dla promocji miasta”, ogłoszonego zarządzeniem nr 665/2015 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 15.12.2015) rozliczane były według stawki 10 zł za metr kwadratowy. Z wyjaśnień ustnych z pracownika ZDMiKP na posiedzeniu KGK w dniu 27 czerwca 2016 r. wynika, że przyjęto stosować stawki z ulgą tylko i wyłącznie dla przedsięwzięć charytatywnych. Przeczy to jednak zapisom omawianego zarządzenia dyrektora ZDMiKP.

Dla porównania w przypadku Miasta Stołecznego Warszawa, zgodnie z ujednoliconym zapisem uchwały nr XXXI/666/2004 w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg publicznych opłata za organizację imprez komercyjnych wynosi maksymalnie 3 zł za metr kwadratowy (za wyjątkiem handlu przy cmentarzach w okresie Wszystkich Świętych oraz prowadzenia gier hazardowych). Wachlarz stawek w zależności od kategorii drogi i typu imprezy, niekiedy nie przekraczając 1 zł za metr kwadratowy. Ulgowo traktuje się w Warszawie m.in. ekspozycję i sprzedaż prac plastycznych.

Zauważyć należy, iż formę ustalania stawek drogą zarządzenia zarządcy dróg miejskich w dużych polskich miastach stosuje się tylko w Bydgoszczy. Dominującą praktyką jest ujmowanie pełnej taryfikacji stawek za korzystania z pasa ruchu na drodze uchwały Rady Miasta. W niektórych miastach kwestię tą regulują zarządzenia Prezydenta.

Z rozmów przeprowadzonych ze środowiskiem kupców wynika, że obniżenie stawki do 3 zł za metr kwadratowy wpłynęłoby na ożywienie inwencji, poprzez organizację większej liczby jarmarków czy chociażby takich wydarzeń jak kina letnie. Jeżeli chodzi zaś o transparentność postuluje się, aby wzorem dużych miast, ustalać całą taryfikację poprzez uchwały Rady Miasta Bydgoszczy.

Organizacja ruchu

Ulica Długa docelowo traktowana może być jako deptak, miejsce jarmarków, co wiązać będzie się z ograniczaniem ruchu samochodowego. Również stopniowo należy rozważać zmniejszanie ruchu na Starym Rynku. Osobną kwestią są kwestie bezpieczeństwa na ulicy Pod Blankami, gdzie szybko jadące samochody stanowią zagrożenie dla pieszych, w szczególności przy „Przesmyku”.

Przedstawiciele Stowarzyszenia Bydgoska Starówka od wielu miesięcy wskazywali, iż ulice Pod Blankami i Długa dla wielu kierowców stanowią skrót do omijania Zbożowego Rynku, gdzie w

godzinach szczytu tworzą się korki. Kierowcy ci często jeżdżą bardzo szybko co powoduje niebezpieczeństwo dla pieszych oraz nie służy budowaniu klimatu deptaku.

Przełomowe okazało się posiedzenie Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w dniu 24 maja 2016 r., na którym przedstawiciele ZDMiKP przychyliłi się do postulatów Stowarzyszenia Bydgoska Starówka. Wyrażono deklarację zmiany organizacji ruchu na części ulicy Długiej – na odcinku od ul. Jana Kazimierza do Placu Kościeleckich wprowadzono ruch jednokierunkowy w kierunku wschodnim, przez co w praktyce zlikwidowano skrót od Placu Kościeleckich do Welnianego Rynku. Postulat ten został zrealizowany w pierwszej połowie lipca.

Drugie oczekiwanie dotyczy instalacji progów zwalniających na ulicy Pod Blankami, w tym przy Przesmyku, gdzie piesi mają ograniczoną widoczność. Przedstawiciel ZDMiKP wyraził zgodę na montaż dwóch progów zwalniających, jako rozwiązania tymczasowego, gdyż planowana w przyszłości rewitalizacja ulicy Pod Blankami (obecnie nieokreślona w czasie), doprowadzić ma do większych zmian w organizacji ruchu na obszarze starówki. Oba postulaty zostały przyjęte następnie przez prezydenta Bydgoszczy w osobnym piśmie (załącznik nr 2).

Środowisko kupców ponadto wskazuje na problem parkowania na ulicy Długiej. Obowiązujące przepisy zezwalają na parkowanie, w celu dostawy towaru, do godziny 11:00 i od godziny 17:00. W praktyce samochody dostawcze stanowią mniejszość, zaś ulica Długa traktowana jest przez niektórych kierowców jako darmowy parking (ulica nie jest objęta strefą płatnego parkowania). Z tego też powodu na przełomie czerwca i lipca Stowarzyszenie Bydgoska Starówka złożyło na piśmie oczekiwanie skrócenia godzin parkowania do godziny 10:00 rano i od 18:00 wieczorem.

Zauważalny jest również problem nieegzekwowania obowiązującego prawa. Ma to miejsce szczególnie na ulicy Długiej, ale również dochodzi do takich sytuacji na ulicy Krętej. Kierowcy parkują bowiem nagminnie poza dozwolonymi godzinami. Większość środowisk postuluje zgodnie o zwiększenie stosowanych przez Straż Miejską restrykcji.

Przy okazji rozmów na temat przedstawionej koncepcji rewitalizacji płyty Starego Rynku, pojawiły się również postulaty przyszłościowe dotyczące organizacji ruchu w obszarze uznanym za starówkę. Podczas spotkania w dniu 15 lipca 2016 r. w El Jazz zgodnie przyjęto postulat, aby ujednolicić nawierzchnie drogi i chodnika. Ten postulat prezentowało wcześniej Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Transportu Publicznego w Bydgoszczy. Zakładając, że rewitalizacja przeprowadzona będzie na przynajmniej kilkanaście lat, postulat ten ma umożliwić w przyszłości całkowite wyeliminowanie ruchu ze Starego Rynku lub częściowo na fragmentach.

Przemysław Majkowski prowadzący blog PoBydgosku.pl postuluje, aby ruch na Starym Rynku ograniczyć tylko i wyłącznie do zachodniej części. Wjazd na Stary Rynek odbywałby się od ulicy Stefana Batorego, następnie Niedźwiedzią i Jezuicką, za Urzędem Miasta, do Farnej, skąd zjeżdżałoby się do ulicy Mostowej ulicą Grodzką. Łącznie z tym rozwiązaniem ruch na ulicy Długiej miałby zostać ograniczony wyłącznie do odcinka od Jana Kazimierza do Stefana Batorego. Ten postulat zyskał powszechne przyjęcie wśród uczestników spotkania.

Właściciele lokali przy Starym Rynku skarżą się na uciążliwy dla ogródków piwnych postój taksówek, który postuluje się w tym miejscu zlikwidować.

Turystyka

Dużą szansą dla osób prowadzących biznesy w obrębie starówki w Bydgoszczy jest na pewno rozwój turystyki. Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego z roku na rok przybywa w Bydgoszczy turystów, w tym dość widoczny jest wzrost ruchu zagranicznych gości. W roku 2015 według GUS na terenie Bydgoszczy udzielono 371 tys. noclegów. Rozwój turystyki to dość szerokie zagadnienie, które obejmuje chociażby problematykę promocji miasta na zewnątrz czy tworzenia właściwych warunków przez lokalnych przedsiębiorców. Szansą może być zatem planowane opracowanie, przy wiodącej roli Urzędu Miasta, tzw. „masterplanu” dla turystyki. Są to jednak tematy wychodzące poza tematykę niniejszego opracowania. Równie dużo można bowiem napisać na temat pomysłów w jaki sposób przyciągnąć więcej turystów do centrum Bydgoszczy.

Warto jednak zwrócić jednak uwagę na kwestię dotyczące budowania przyjaznej infrastruktury w obrębie starówki. Od kilku lat zaobserwować możemy większą liczbę autokarów, które przywożą turystów. Pojawia się przy tym problem parkowania autokarów. Obecnie dość dużym parkingiem jest Wyspa Młyńska, z której docelowo ruch raczej będzie wyprowadzany. Ponadto, gdy na Wyspie Młyńskiej organizowane są imprezy, często dojazd autokarów jest tam niemożliwy.

Polityka miasta za parking dedykowany autokarom wskazuje okolice HSW Łuczniczka, która jest oddalona od ścisłego centrum. Kierowcy pasażerów mogą natomiast wysadzić przy Operze Nova, gdzie mieści się specjalnie przeznaczona do tego celu zatoczka. Taki system wydaje się optymalny, ale niestety bywa kłopotliwy dla kierowców nieznających miasta. Brakuje bowiem w oficjalnych katalogach turystycznych określenia hali HSW Łuczniczka jako parkingu dla autokarów, o co niniejszym postulujemy. Organizatorzy wycieczek wskazują ponadto, iż Opera Nova jest nieco oddalona od Starego Rynku, stąd też należy rozważyć utworzenie tymczasowego parkingu dla autokarów bliżej starówki, chociażby w okolicach Placu Kościeleckich.

Podsumowanie / postulaty

Z opisanych powyżej kwestii wysuwa się kilka postulatów, których wdrożenie może zachęcić lokalnych przedsiębiorców do większego zaangażowania na bydgoskiej starówce:

1. Obniżenie opłat za komercyjne wykorzystanie przestrzeni drogi publicznej do przynajmniej 3 zł za metr kwadratowy. Zaleca się wzorem Warszawy wprowadzenie zróżnicowanego taryfikatora, aby również premiować przedsięwzięcia zwiększające estetykę miejską, które często mają słabsze podstawy ekonomiczne.
2. Uporządkowanie prawne, wzorem większości miast – członków Unii Metropolii Polskich, dokumentów regulujących stawki za korzystania z przestrzeni dróg, przy czym wszelkie taryfy powinny być ustalane na drodze uchwał Rady Miasta Bydgoszczy.
3. Stopniowe ograniczanie ruchu samochodowego w obrębie Starego Rynku.
4. Likwidacja postoju taksówek na Starym Rynku w obrębie ogródków piwnych.
5. Stworzenie w bliskim obrębie starówki postoju dla autokarów.

Opracowanie

Ruch Obywatelski Lepsza Bydgoszcz

Redakcja: Łukasz Religa, Monika Brodziak

Materiał do pobrania ze strony: www.popierambydgoszcz.pl/starowka-praktyki.pdf

Załączniki

Załącznik nr 1:

The screenshot shows the official website of the Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej (ZDMiKP) in Bydgoszcz. The header includes the date 'niedziela, 07, sierpień 2016', a search bar, and a navigation menu with links like 'UTRUDNIENIA', 'Chodkiewicza zmiana', 'Frez na Kaliskiego', and 'Jana Pawła II'. A sidebar on the left contains a menu with options like 'Zgłoś awarię', 'Jak załatwić sprawę', 'Komunikacja miejska', 'Strefa Płatnego Parkowania', 'Zajęcie pasa drogowego', 'Uzgodnienie lokalizacji lub przebudowy zjazdu', and 'Przejazd pojazdów nienormatywnych'. The main content area is titled 'Handel' and 'ZDMiKP Wydział Zarządzania Pasem Drogowym'. It contains information about the 'HANDEL' system for issuing permits for temporary road occupation by commercial structures like kiosks. A 'Podstawa Prawna' (Legal Basis) section cites the Road Act of 1985 and local council resolutions from 2004 and 2011.

Załącznik nr 2

This is a formal letter from the Mayor of Bydgoszcz, Rafał Bruski, dated July 17, 2016. The letter is addressed to Mr. Zbigniew Sobociński, Chairman of the City Council. It concerns the proposed change in traffic organization on Długa Street and Pod Blankami Street. The letter explains that the project aims to improve traffic flow by introducing one-way traffic on Długa Street and eliminating the intersection with Janina Kazimierza Street. It references a previous request from the Safety and Public Order Commission and mentions that the project has been approved by the City Council. The letter is signed by the Mayor and includes a red official stamp of the Zarząd Miejski Bydgoszcz. There are also handwritten signatures and notes at the bottom of the page.